

RINGERIKE KOMMUNE TEKNISKE TJENESTER
ADMINISTRASJON
Postboks 123 Sentrum
3502 HØNEFOSS

Saksbehandler, innvalgstelefon
Mabel Katrine Seland Trovum, 22003589

Tilbakemelding på egenkontrollrapport for avløpssektoren for rapporteringsåret 2024 - Ringerike kommune

Ringerike kommune har ingen avvik fra krav i utslippstillatelsen i rapporteringsåret 2024. Rapporten viser at Monserud avløpsrenseanlegg mottar mer organisk stoff i maksuke enn det anlegget er dimensjonert for. Vi merker oss også at data for samtlige av målingene for nitrogen, viser at utløpskonsentrasjonen i 2024 er høyere enn innløpskonsentrasjonen.

Vi tar egenkontrollrapportene og årsrapporten til etterretning.

Kommunen skal betale et gebyr på 10 400 kr for vårt arbeid med egenkontrollrapportene. Miljødirektoratet vil ettersende faktura.

Rapporteringsskjema for 2025 vil være tilgjengelig for utfylling via Altinn fra februar 2026.

Vi viser til egenkontrollrapport og årsrapport for Ringerike kommune sitt avløpsnett, Monserud avløpsrenseanlegg og Monserud slambehandling.

Avløpsnett til Monserud avløpsrenseanlegg

Ringerike kommune har rapportert at avløpsnettet til Monserud avløpsrenseanlegg har 39 installerte nødoverløp og 9 installerte regnvannsoverløp i fellessystem.

Dere har beregnet at ca. 63 884 m³ urensset avløpsvann ble sluppet ut ved overløp på avløpsnettet i 2024. Kommunen har rapportert at det ble sluppet ut 470,9 kg fosfor ved overløp i 2024. Kommunen informerer om at det i rapporteringsåret har vært utfordringer knyttet til overløpshendelser ved pumpestasjonene KP 123 Meieriet og KP 108 Glatvedt. Utfordringene er kjente for Ringerike kommune, og det jobbes med tiltak for å redusere mengdene som går i overløp.

Ved fjorårets rapportering kommenterte vi på at kommunen ikke hadde rapportert overløpsdata for sine regnvannsoverløp. Det ble heller ikke rapportert vann- og fosformengder i utslippene fra regnvannsoverløp i 2022. På bakgrunn av at det stilles krav til rapportering av dette i utslippstillatelsen, ble det gitt alvorlig avvik for gjentakende brudd på krav i tillatelsen. For

rapporteringsåret 2024 har kommunen rapportert inn måledata for regnvannsoverløpene, og det opplyses om at det i løpet av året er blitt installert overløpssensorer ved regnvannsoverløpene. Dette er en positiv utvikling. Statsforvalteren registrerte imidlertid at det i rapporteringen for 2024 er seks nødoverløp som det ikke er rapportert antall tilfeller, tid i timer, årlig vannmengde eller årlig fosforutslipp for. Vi kontaktet derfor kommunen i e-post datert 01.04.2025, der vi ba om informasjon om hvorfor det manglet måledata for disse nødoverløpene. Kommunen opplyser i sitt svar av 28.04.2025, at for de overløpene kommunen har lagt inn kommentaren «mangler overløpsmåling, oppsamlingskum», er dette en beskrivelse av en tank som benyttes som buffertank/fordrøyningsmagasin med tilbakeføring til pumpestasjon. Det vil si at det ved disse lokasjonene ikke vil være fare for forurensning som følge av høy vannføring i avløpssystemet. Kommunen opplyser om at dette gjelder for fire av de seks nødoverløpene som mangler rapportering (KP 132 Hurumkroken, KP133 Orebråtvika, KP134 Framdal og KP 139 Bakåsen). De to siste pumpestasjonene (KP 136 Vegård skole og KP 138 Sandvika) har overløpsmulighet til Steinsfjorden med overvåking på nivå for overløp. Disse har ikke gått i overløp i rapporteringsåret. Dette betyr at alle overløp som har hatt utslipp i 2024 er medregnet ved rapportering av fosformengder og vannmengder i overløp. Statsforvalteren minner om at dersom det ikke har vært overløp ved en pumpestasjon i rapporteringsåret, ønsker vi at kommunen rapporterer verdien «0» i stedet for å la feltet stå tomt.

Ringerike kommune rapporterer at det er 23 010 innbyggere og ingen fritidsboliger tilknyttet avløpsnettet i 2024. Dette er samme antall som er rapportert de siste tre årene. Dere skriver i skjemaet for årsrapportering at det ikke har vært noen store endringer i tilknytninger på avløpsnettet. Vi forutsetter derfor at det ikke er tilknyttet nye innbyggere eller fritidsboliger til avløpsnettet i løpet av rapporteringsåret.

Monserud avløpsrenseanlegg

Det er for 2024 rapportert at Monserud avløpsrenseanlegg har mottatt og behandlet 2 868 407 m³ avløpsvann og at 1 306 m³ har gått i overløp ved avløpsrenseanlegget. Avløpsvannet i overløp utgjør 0,05 % av alt vann inn til avløpsrenseanlegget. Dette er en reduksjon sammenlignet med 2023 da denne mengden utgjorde 0,19 %.

Sekundærrensekravet for KOF_{CR} og BOF₅ er overholdt i rapporteringsåret. Også rensekravet for fosfor på minst 95 % rensing er overholdt, med en beregnet renseeffekt for fosfor på 97,3 % i 2024.

Kapasiteten til Monserud avløpsrenseanlegg er oppgitt til å være 24 000 pe (BOF₅). Dere har rapportert at den målte maksukebelastningen i 2023 var 25 584 pe (BOF₅). Dette tyder på at anlegget per i dag er noe overbelastet med organisk stoff. Statsforvalteren er kjent med at Monserud avløpsrenseanlegg har en dimensjonerende kapasitet på 48 000 pe (BOF₅) når den gamle delen er i drift. I skjemaet for årsrapportering oppgir dere at oppgradering av denne delen er startet opp i 2024 og har pågått utover våren 2025. Det er planlagt oppstart av denne delen i 2025.

Ringerike kommune har krav om at seks utløpsprøver skal analyseres for TKB og tungmetaller i løpet av året. Det er i 2024 gjennomført et tilstrekkelig antall prøvetakinger, i tråd med prøvetakingsplanen.

Vi kommenterte i fjor at mengden nitrogen i utslippet fra anlegget hadde vært høyere ved de siste tre rapporteringene (2021, 2022 og 2023) enn hva som var rapportert tidligere. Denne trenden har nå avtatt noe. Det er imidlertid negativ renseeffekt for nitrogen ved Monserud renseanlegg, der utslippskonsentrasjonen er høyere enn innløpskonsentrasjonen. Data for samtlige av de 24

målingene for nitrogen, viser at utløpskonsentrasjonen for nitrogen i 2024 er høyere enn innløpskonsentrasjonen.

Monserud slambehandlingsanlegg

Monserud slambehandlingsanlegg har i 2024 mottatt og behandlet 1 385,2 tonn avløpsslam (TS). Anleggets kapasitet er oppgitt til å være 2 844 tonn. Alt behandlet slam er disponert til jordbruksarealer.

Dere har rapportert at det i 2024 ble produsert 823 739 normalkubikkmeter biogass, hvorav 122 845 normalkubikkmeter ble faklet, 544 355 normalkubikkmeter gikk til produksjon av elektrisitet og 156 539 normalkubikkmeter gikk til interne formål.

Analyser på slam ligger under grenseverdien for tungmetaller for disponering av slam på jordbruks- og grøntareal (kvalitetsklasse 0, I eller II). I fjor bemerket vi at det ikke var tatt ut prøve av slammet som var blitt analysert for nitrogen. I år er det gjort en beregning av nitrogeninnholdet i slammet.

Vi registrerer at innholdet av kvikksølv i slammet har økt sammenlignet med de to foregående årene.

Statsforvalteren minner om at behandling av avløpsslam er å anse som avfallsbehandling. Dersom et slambehandlingsanlegg mottar eksternt avløpsslam eller annet biogass-substrat og har kapasitet til å behandle over 75 tonn *våttvekt/døgn* ved biologisk behandling, eller 100 tonn *våttvekt/døgn* ved kun anaerob utråtning, er aktiviteten omfattet av Industriutslippsdirektivet og BREF Waste Treatment (WT), jf. forurensningsforskriften kapittel 36, vedlegg 1 punkt 5.3 b).

Slambehandlingsanlegg som er omfattet av BREF WT må forholde seg til de forpliktende utslippsnivåene (BAT-AEL) for utslipp (både direkte og indirekte) til vann, samt utslipp til luft. BREF WT ligger her: <https://eippcb.jrc.ec.europa.eu/reference/waste-treatment-0>

Slambehandlingsanlegg som kun behandler internt slam fra renseanlegget, samt mindre mengder septik fra tettbebyggelsen, vil ikke være omfattet av utslippsnivåer i BREF WT.

Vi minner også om at slambehandlingsaktivitet per i dag ikke er regulert gjennom tillatelse etter forurensningsloven. Tillatelsen etter forurensningsloven til utslipp av kommunalt avløpsvann og utslipp av overvann fra tettbebyggelsen i Hønefoss og Norderhov datert 30.02.2017, regulerer ikke utslipp fra biogassanlegget. Kommunen har tidligere fått pålegg om å vurdere behovet for innføring av nitrogenrensing av avløpsvannet fra tettbebyggelsen i vedtak av 30.11.2022. Vedtaket ble opphevet i brev datert 24.10.2024. Kommunen har i stedet i vårt vedtak datert 18.11.2024, fått pålegg om utredning av kommunens handlingsrom for å få på plass nitrogenrensing, for kommunens avløpsvann fra Hønefoss tettbebyggelse. Informasjonen som kommer frem gjennom utredningen, vil brukes til å revidere utslippstillatelsen for Ringerike kommune i 2028. Det vil også vil være naturlig å regulere aktiviteten ved biogassanlegget i samme tillatelse.

Tilbakemelding på resipientovervåkingsrapport

Statsforvalteren viser til e-post fra Rambøll v/Embla Østebrot datert 21.02.2025 med vedlagt årsrapport for 2024 for resipientovervåking i Storelva ved Monserud renseanlegg i Ringerike kommune.

Rapporten bekrefter at det i 2024 ble gjennomført totalt seks prøvetakinger av resipient. Resultatene er lagt inn i Vannmiljø. Metoder og resultater presenteres på en oversiktlig måte, og det er gjort

vurderinger av tilstand og påvirkning. Det er også foretatt en sammenligning med data fra tidligere år.

Vi minner om at det i pålegget om resipientovervåking inkluderer parameteren løst reaktivt ortofosfat på filtrerte prøver (P-ORTO-F). I Vannmiljø er dataene lagt inn som ufiltrert fosfat (PO4-P), selv om det i rapport og vedlagte analyserapporter er beskrevet prøve/analyse av løst reaktivt ortofosfat. Vi ber om at dette følges opp, og at fremtidige prøver tas i tråd med pålegget om resipientovervåking.

Det ble tatt prøver av begroingsalger oppstrøms renseanlegget i 2023, og i tråd med overvåkingsprogrammet skal det ikke tas nye prøver før i 2026.

Vi tar årsrapporten for resipientovervåking av Storelva ved Monserud renseanlegg til orientering.

Andre kommentarer

Kommunen opplyste ved fjorårets rapportering om at det i 2024 skulle startes opp et prosjekt med å overføre avløpsvann fra Hallingby renseanlegg til Monserud renseanlegg, via overføringsledning. Dere har i skjemaet for årsrapportering beskrevet at dette prosjektet vil ferdigstilles i 2027. Vi gjør oppmerksom på at denne overføringen vil kunne føre til en endring av tettbebyggelsens geografiske utstrekning og samlede utslippsstørrelse, jf. forurensningsforskriften § 11-3 bokstav k. Kommunen skal til enhver tid ha oppdatert dokumentasjon på tettbebyggelsens utbredelse i areal og størrelse i pe (BOF₅) beregnet etter NS 9426. Dette følger av tillatelsens punkt 1.1.

Kommunen har i rapporteringen for 2024 vedlagt et notat som omhandler oppfølging av avvik nr. 2 etter tilsyn ved Monserud avløpsrenseanlegg og slambehandlingsanlegg 02.02.2023, inspeksjonsrapport 2023.309.I.SFOV Avvik nr. 2 som ble gitt under tilsynet var følgende: *Kommunens måleprogram er mangelfullt og kommunen tar ikke representative prøver når rejektivann fra biogassanlegget sendes inn på avløpsrenseanlegget.* Kommunen skriver at denne praksisen er i tråd med kravene fra Norsk Akkreditering og forurensningsforskriften § 14-11, og at kommunen derfor opplever en uklarhet mellom retningslinjene fra Norsk Akkreditering og Statsforvalterens vurdering av hva som utgjør en representativ prøve. På bakgrunn av dette har derfor Ringerike kommune bestilt en vurdering fra sin driftsassistanse for å kartlegge belastning knyttet til eksternt slam ved Monserud renseanlegg, som ligger vedlagt rapporteringen for 2024. Rapporten foreslår en prosedyre som kan brukes til å kvantifisere tilleggsbelastningen av nitrogen på renseanlegget som følge av rejektivannet fra behandlingen av eksternt slam. Rapporten konkluderer med at for å kunne ta denne i bruk, må det etableres et nytt prøvepunkt for rejektivannet fra slambehandlingen. Kommunen opplyser om at dere arbeider aktivt med å løse utfordringer knyttet til rejektivann ved Monserud renseanlegg sammen med driftsassistansen, og har satt i gang en rekke tiltak for å sikre en løsning. Videre opplyser dere om at etablering av et prøvetakingspunkt for rejektivannet er påbegynt. Statsforvalteren tar informasjonen om oppfølging av avviket til orientering, og ser positivt på at kommunen er fremoverlente med å løse utfordringene tilknyttet rejektivannet ved anlegget.

Konklusjon

Ringerike kommune har rapportert utfyllende for 2024. Rapporteringen viser at anlegget ikke har avvik fra krav i utslippstillatelsen i rapporteringsåret 2024. Rapporten viser også at Monserud avløpsrenseanlegg mottar mer organisk stoff i maksuke enn det anlegget er dimensjonert for.

Vi merker oss at data for samtlige av målingene for nitrogen, viser at utløpskonsentrasjonen i 2024 er høyere enn innløpskonsentrasjonen.

Utover de ovennevnte kommentarene tar vi egenkontrollrapportene og årsrapportene for 2024 til etterretning.

For oppdatert informasjon om rapporteringskrav og metode viser vi til veileder for egenkontrollrapporteringen for avløp, som er tilgjengelig på:

<https://www.miljodirektoratet.no/skjema/avlop-rapportering/>

Veileder for egenkontrollrapportering for bioavfall og slam er tilgjengelig på:

<https://www.miljodirektoratet.no/skjema/bioavfall-slam-rapportering/>

Rapporteringsskjema for 2025 vil være tilgjengelig for utfylling via Altinn fra februar 2026. Vi minner om at årsrapportering til Statsforvalteren skal legges som vedlegg i Altinn. Skjema for årsrapportering heter «Avløp – årlig rapportering» og finnes i vårt skjemabibliotek:

[Skjema og tjenester | Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus](#)

Egenkontrollrapportens data om årlige utslipp for avløpsrensaneanlegg vil bli lagt ut på nettstedet Norske Utslipp i juni 2025. Se <https://www.norskeutslipp.no/no/Avlopsanlegg/?SectorID=100>.

Gebyr for saksbehandlingen

Vi gjør oppmerksom på at kommunen må betale gebyr for vår saksbehandling av egenkontrollrapportene. Hjemmel for fastsetting av gebyr er forurensningsforskriften § 39-5 *Gebyr for arbeid med egenkontrollrapporter*, som ble tatt inn i forskriften i 2023. Dere må betale 5 200 kroner i gebyr for vår saksbehandling av egenkontrollrapporten for avløpsrensaneanlegget med tilhørende avløpsnett, og 5 200 kroner for vår saksbehandling av egenkontrollrapporten for slamhåndteringen ved anlegget. Det betyr at kommunen må betale et totalt gebyr på 10 400 kroner.

Miljødirektoratet ettersender faktura.

Med hilsen

Hilde Sundt Skålevåg
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Mabel Katrine Seland Trovum
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent